

ОГЛЯД
ЗАКОНОДАВСТВА
ТА СУДОВОЇ
ПРАКТИКИ

ЗМІНИ
У ЗАКОНАХ

Листопад
2020 р.

СУДОВА
ПРАКТИКА

АНАЛІТИКА

АКТУАЛЬНІ
ПИТАННЯ

У ВИПУСКУ:

У випуску:	2
ДЛЯ ВСІХ	3
Податківці дають можливість сформувати вдосконалені електронні підписи й печатки до 31 грудня	3
Установлено штрафи для фізосіб за відсутність маски в приміщеннях та громадському транспорті	3
Кабмін розширив перелік звільнених від ПДВ товарів	3
РОЗ'ЯСНЕННЯ ДЕРЖОРГАНІВ	4
Податок на прибуток	4
Наслідки відшкодування судових витрат	4
Чи прирівнюють до виплати дивідендів збільшення СК за рахунок нерозподіленого прибутку ТОВ	4
Резерв під бонуси	5
Амортизацію нараховують і по арештованому після ДТП авто	5
ПДВ	5
ПДВ у випадку списання кредиторської заборгованості за неоплаченими товарами	5
Трудові відносини	6
Мінекономіки пояснило правила заміни тимчасово відсутніх працівників	6
Держпраці про табелювання внутрішніх сумісників	6
Інше	6
За переліміт каси лише штраф на директора	6
Застосування РРО при отриманні оплати онлайн в позаробочий час	7
Повернення пального продавцю не є реалізацією	7
У разі запізнення зі звітом ТЦУ можна уникнути штрафу	7
Помилки у Звіті про контрольовані операції за які можуть не оштрафувати	8
Призупинили діяльність - що з РРО	8
Фіскальний чек по SMS, Viber, Telegram — ДПС пояснила нюанси для продавців	8
СУДОВА ПРАКТИКА	9
Верховний Суд наголосив на незаконності перевірок Держпраці на підставі інформації від ПФУ	9
Верховний суд про звільнення з роботу за прогули	9
Звільнитися за власним бажанням можна відразу, але двох тижнів на відкликання заяви не буде — Верховний Суд	10
Реалізація товару на експорт нижче собівартості може вважатися негосподарською діяльністю	10

ДЛЯ ВСІХ

Податківці дають можливість сформувати вдосконалені електронні підписи й печатки до 31 грудня

Починаючи із 7 листопада 2020 року користувачі повинні використовувати лише кваліфіковані електронні підписи (КЕП).

Саме на це вказує п.5 Прикінцевих та перехідних положень Закону України "Про електронні довірчі послуги", за яким ЕЦП та посилений сертифікат відкритого ключа, що його підтверджує, видані раніше, використовують до закінчення строку дії посиленого сертифіката відкритого ключа, але не пізніше двох років з дня набрання чинності цим Законом.

Тож і в Мінцифрі розповіли про чинність раніше виданих електронних підписів після 7 листопада.

Водночас до 31.12.2020 р. діє експериментальний проект щодо забезпечення можливості використання удосконалених електронних підписів і печаток, які базуються на кваліфікованих сертифікатах відкритих ключів. Його реалізують на виконання постанови КМУ від 03.03.2020 р. № 193.

Як повідомили в КНЕДП ІДД ДПС фізичні, юридичні особи і представники юридичних осіб, які є їх клієнтами, можуть створювати удосконалені електронні підписи і печатки, які базуються на кваліфікованих сертифікатах відкритих ключів. Строк чинності відповідних сертифікатів до 31.12.2021 р.

з сайту ДПСУ

Установлено штрафи для фізосіб за відсутність маски в приміщеннях та громадському транспорті

Парламентом прийнято Закон "Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)" (законопроект № 3981).

Законом статтю 44-3 КпАП доповнено частиною другою, передбачивши адміністративну відповідальність за перебування в громадських будинках, спорудах, громадському транспорті під час дії карантину без вдягнутих засобів

індивідуального захисту, зокрема респіраторів або захисних масок, що закривають ніс та рот, у тому числі виготовлених самостійно. Це потягне за собою накладення штрафу від 170 до 255 грн.

Законом також внесено зміни до статей 219, 221, 222, 236, 255 КпАП, які визначають повноваження щодо складання протоколів та розгляду справ про відповідне адміністративне правопорушення.

Як повідомив заступник міністра юстиції Олександр Банчук, представники поліції, санітарно-епідеміологічної служби та органів місцевого самоврядування зможуть на місці накладати штрафи на осіб за відсутності у них маски або за маску на підборідді під час перебування у громадському місці.

Своєю чергою, міністр юстиції Денис Малюська уточнив: застосування штрафів від 17 до 34 тисяч гривень за порушення будь-яких правил карантину було несправедливим. Прийнятий Закон встановлює штрафи за неносіння маски у громадських приміщеннях та транспорті у розмірі від 170 до 255 гривень. При цьому застосування такого штрафу буде швидким: його накладатиме поліцейський, представник санітарно-епідеміологічної служби чи органів місцевого самоврядування одразу ж на місці. Але такі штрафи не застосовуватимуться до неповнолітніх, а також за неносіння маски на вулиці.

Закон України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)»

Кабмін розширив перелік звільнених від ПДВ товарів

КМУ знову вдається до податкових послаблень для сфери охорони здоров'я і вносить зміни до постанови КМУ від 20.03.2020р. №224. Саме нею визначений переліку товарів (у т. ч. лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання), необхідних для боротьби із COVID-19, операції з ввезення яких на митну територію України та/або операції з постачання яких на митній території України звільняються від ПДВ.

Тому постановою КМУ від 16.11.2020 р. № 1112 (чинна із 17.11.2020 р.) цей перелік

розширили ємностями для стиснених або скраплених газів.

Відповідною позицією доповнили і перелік товарів, робіт і послуг, необхідних для боротьби із COVID-19, затверджений постановою КМУ від 20.03.2020 р. № 225. Це дозволить спростити їх закупівлю за бюджетні кошти.

Попереднього разу Уряд уже розширював перелік звільнених від ПДВ товарів, зміни до якого почали діяти із 31.10.2020 р.

Постанова КМУ від 16.11.2020р. №1112 (чинна із 17.11.2020р.)

РОЗ'ЯСНЕННЯ ДЕРЖОРГАНІВ

Податок на прибуток

Наслідки відшкодування судових витрат

Податківці вказали - ПКУ не передбачає різниць для коригування фінансового результату до оподаткування на суму відшкодованих судових витрат.

Тож такі операції відображають при формуванні об'єкту оподаткування податком на прибуток виключно за правилами бухгалтерського обліку.

роз'яснення з категорії 102.02 ЗІР ДПСУ (zir.tax.gov.ua)

Чи прирівнюють до виплати дивідендів збільшення СК за рахунок нерозподіленого прибутку ТОВ

Податківці розглянули випадок, коли щорічними загальними зборами акціонерів було прийнято рішення про розподіл прибутку товариства з направленням прибутку за 2015 та 2018 роки, який до цього залишався у розпорядженні підприємства, на збільшення статутного капіталу товариства. Рішення про виплату дивідендів прийматися не буде.

З цього питання податківці зазначили:

По-перше, у разі здійснення реінвестиції дивідендів шляхом їх внесення до статутного капіталу емітент нараховує та вносить до бюджету авансовий внесок з податку на прибуток підприємств у порядку, визначеному п. 57.1-1 ПКУ.

По-друге, доходи нерезидента — юридичної особи із джерелом їх походження з України у вигляді дивідендів оподатковуються згідно з п.141.4 ПКУ незалежно від способу використання такого доходу як реінвестиція.

По-третє, відповідно до змін внесених Законом №466 з 01.01.2021 для цілей оподаткування до дивідендів прирівнюватиметься також платіж у негрошовій формі, що здійснюється юридичною особою на користь її засновника та/або учасника (учасників) у зв'язку з розподілом чистого прибутку (його частини).

Водночас, пп.141.4.2 ПКУ передбачено, що у разі виплати резидентом на користь нерезидента інших доходів, прирівняних згідно з ПКУ до дивідендів, такий резидент має утримати з суми таких інших доходів податок на доходи нерезидента за ставкою в розмірі 15%. Звісно, якщо інша ставка не встановлена міжнародним договором, згоду на обов'язковість якого надано Верховною Радою України.

Тож, якщо платник податку на прибуток — емітент корпоративних прав не приймав рішення щодо виплати дивідендів власникам таких корпоративних прав, а нерозподілений прибуток був спрямований до 01.01.2021 на поповнення (збільшення) статутного капіталу, така операція не передбачає виникнення податкових зобов'язань з податку на прибуток. Це стосується й податку з доходів з джерелом їх походження з України у випадку, якщо одним із учасників — власників корпоративних прав є нерезидент.

Можливий і інший випадок — платник податку — емітент корпоративних прав не приймав рішення щодо виплати дивідендів власникам таких корпоративних прав, а нерозподілений прибуток був спрямований після 31.12.2020 на поповнення (збільшення) статутного капіталу. У такому разі, якщо одним із учасників — власників корпоративних прав є нерезидент, сума на яку збільшується вартість корпоративних прав учасника — нерезидента у зв'язку із таким поповненням (збільшенням) статутного капіталу підлягає оподаткуванню за ставкою в розмірі 15%. Звісно, якщо інша ставка не встановлена міжнародним договором, згоду на обов'язковість якого надано Верховною Радою України.

ІПК ДПСУ від 22.10.2020 р. № 4375/ІПК/99-00-05-05-02-06

Резерв під бонуси

Підприємство перейшло на МСФЗ з 01.01.2019р. Вперше за МСФЗ звітує за підсумками 2020 року.

У декларації з податку на прибуток за 2019 рік компанія не відобразила створення резерву під ретробонуси, оскільки фінансовий результат базувався на обліку, визначеному за НП(С)БО, які не вимагають створення таких резервів.

А у 2020 році відповідно до вимог МСФЗ компанія відобразить використання забезпечення (резерву) під ретробонуси.

ДПСУ переконані, що якщо підприємство не створювало забезпечення (резерв) під виплату ретробонусів відповідно до НП(С)БО, то немає підстав застосувати різниці для коригування фінансового результату до оподаткування згідно з пп.139.1.1, пп.139.1.2 ПКУ.

ІПК ДПС від 28.10.2020р. №4449/ІПК/99-00-05-05-02-06

Амортизацію нараховують і по арештованому після ДТП авто

ДПСУ розглянула питання щодо амортизації пасажирського автобусу, який став учасником ДТП і на нього було накладено арешт та визнано речовим доказом у кримінальному провадженні.

Означений транспортний засіб обліковується на балансі підприємства, але після аварії знаходиться на штрафному майданчику та не використовується у господарській діяльності.

Згідно з п.29 П(С)БО 7 нарахування бухгалтерської амортизації припиняється, починаючи з місяця, наступного за місяцем вибуття об'єкта основних засобів, переведення його на реконструкцію, модернізацію, добудову, дообладнання, консервацію.

В свою чергу розрахунок податкової амортизації здійснюється в порядку, визначеному п.138.3 ПКУ, а саме, відповідно до НП(С)БО або МСФЗ з урахуванням обмежень, встановлених пп.14.1.138 ПКУ та пп.138.3.2 - 138.3.4 ПКУ. При такому розрахунку

застосовуються методи нарахування амортизації, передбачені НП(С)БО.

Не підлягають податковій амортизації відповідно до пп.138.3.1 ПКУ основні засоби, не призначені для використання в господарській діяльності платника податку (невиробничі), а також ті, що знаходяться на консервації.

Отже контролери дійшли висновку, якщо основний засіб (транспортний засіб) призначений для використання у господарській діяльності, але тимчасово не використовується у господарській діяльності платника податку (знаходиться під арештом), а нарахування амортизації у бухгалтерському обліку протягом такого періоду не припиняється, то такий основний засіб буде амортизуватись у податковому обліку.

ІПК ДПСУ від 26.10.2020р. №4401/ІПК/99-00-05-05-02-06

ПДВ

ПДВ у випадку списання кредиторської заборгованості за неоплаченими товарами

ДПС роз'яснила, чи потрібно коригувати податковий кредит з ПДВ у разі списання кредиторської заборгованості за неоплаченими товарами, отриманими від постачальника-резидента та постачальника-нерезидента.

Податківці розповіли про наслідки списання кредиторської заборгованості перед постачальником-резидентом. Причому тут контролери виділили два таких варіанти:

1) Платник ПДВ під час придбання товарів/послуг на підстав отриманої податкової накладної, складеної до 01.07.2015, сформував податковий кредит, але такі товари/послуги не оплачені протягом 1095 днів. У такому разі платнику податку у періоді списання кредиторської заборгованості необхідно відкоригувати суму податкового кредиту, сформованого при отриманні неоплачених товарів/послуг. Причому зменшення податкового кредиту у цьому випадку здійснюється на підставі бухгалтерської довідки;

2) Платник ПДВ під час придбання товарів/послуг сформував податковий кредит на підставі податкової накладної, складеної після 01.07.2015 та зареєстрованої в ЄРПН,

але оплата за такі товари/послуги не здійснюватиметься. Тобто товари/послуги фактично отримані покупцем на безоплатній основі. У цьому випадку у періоді списання кредиторської заборгованості покупець — платник ПДВ має нарахувати податкові зобов'язання з ПДВ за правилами, визначеними п.198.5 ПКУ.

Необхідності коригувати податковий кредит у разі списання кредиторської заборгованості перед постачальником-нерезидентом, за словами контролерів, немає. Адже у разі списання кредиторської заборгованості за ввезеними на митну територію України товарами, розрахунки з постачальником-нерезидентом за які не проведено, не змінюється митна вартість товарів та сума ПДВ, сплачена під час їх ввезення. Відповідно, підстав для коригування податкового кредиту, сформованого на підставі отриманої митної декларації, не виникає.

ІПК ДПСУ від 30.07.2020р. №3154/ІПК/99-00-05-06-02-06

Трудові відносини

Мінекономіки пояснило правила заміни тимчасово відсутніх працівників

Доручати додаткову роботу, пов'язану із виконанням обов'язків тимчасово відсутнього працівника, можна лише за погодженням з працівником та повинно оформлюватися відповідним наказом роботодавця — наголошують в Мінекономіки.

У разі виконання службових обов'язків за більш відповідальною посадою, коли це пов'язане з розпорядчими функціями, працівником, який працює на тому ж підприємстві, в установі, організації, це вважають тимчасовим замісництвом.

Порядок оплати тимчасового замісництва регламентують роз'ясненнями Держкомпраці СРСР і Секретаріату ВЦРПС від 29.12.65 р. № 30/39.

Під виконанням обов'язків тимчасово відсутнього працівника слід розуміти заміну працівника, відсутнього у зв'язку із тимчасовою непрацездатністю, відрядженням, відпусткою, виконанням громадських обов'язків тощо, коли

відповідно до чинного законодавства за ним зберігають робоче місце (посада).

Працівники виконують обов'язки тимчасово відсутнього працівника одночасно з виконанням своїх основних обов'язків в межах встановленої графіком роботи (змінності) тривалості робочого дня (зміни).

Водночас чинне законодавство не передбачає прямого зобов'язання роботодавця на час тимчасової відсутності певного працівника, зокрема у зв'язку з відпусткою, тимчасовою непрацездатністю тощо, покласти виконання його обов'язків на іншого працівника. Це питання вирішується кожним роботодавцем самостійно і залежить, зокрема, від таких факторів, як виробнича необхідність, фінансові можливості, згода працівника, на якого покладають додаткові обов'язки тощо.

лист Мінекономіки України від 14.08.2020р. №3512-06/50540-01

Держпраці про табелювання внутрішніх сумісників

В Управлінні Держпраці в Рівненській області пояснили порядок заповнення табелю обліку робочого часу для внутрішнього сумісника, який захворів.

Кожного із працівників включають до табелю, як правило, один раз. Але внутрішні сумісники — виняток. Інформацію щодо них показують двічі: за основною посадою та за сумісництвом.

Тому, у разі внутрішнього сумісництва, табель обліку використання робочого часу ведуть за двома посадами.

Якщо працівник захворів, тоді у таблиці обліку робочого часу проставляють позначку «ТН» («26»).

Тож у таблиці обліку використання робочого часу треба відмітити тимчасову непрацездатність працівника як за основною посадою, так і за внутрішнім сумісництвом — «ТН».

*З сайту Управління Держпраці в Рівненській області
rv.dsp.gov.ua*

Інше

За переліміт каси лише штраф на директора

Посадові особи господарюючого суб'єкта відповідають за недотримання вимог щодо ведення касових операцій, закріплених у Положенні №148.

Зокрема, за перевищення встановлених лімітів залишку готівки в касах передбачено штраф від сімнадцяти до вісімдесяти восьми неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (ст.164-4 КоАПУ).

Ліміт каси підприємства встановлюють на підставі розрахунків середньоденного надходження готівки до каси або її середньоденної видачі з каси за рішенням керівника підприємства чи уповноваженої ним особи (п.50 Положення №148).

Якщо підприємство ліміт каси не встановило (незалежно від причин такого невстановлення), то ліміт такої каси вважається нульовим, а вся готівка, що перебуває в його касі на кінець робочого дня та яку підприємство не здало до обслуговуючого відділення банку, вважається понадлімітною (п.53 Положення №148).

[роз'яснення із категорії 109.16 ЗІР ДПСУ \(zir.tax.gov.ua\)](#)

Застосування РРО при отриманні оплати онлайн в позаробочий час

Існує незмінна позиція податківців, що слід застосовувати РРО/ПРРО при отриманні оплати із застосуванням платіжних карток, тобто із застосуванням інтернет - еквайрингу або небанківських терміналів самообслуговування, або через додатки Приват 24, Монобанк та ін.

Виникають ситуації, коли оплата надходить у позаробочий час і надати чек у момент надходження оплати неможливо. Тож податківці в ІПК ДПСУ від 27.10.2020р. №4437/ІПК/99-00-07-05-01-06 зазначили, що у випадках отримання оплати за товари (послуги) в позаробочий час, рекомендуємо застосовувати РРО та/або ПРРО на підставі виписки фінансової установи про надходження коштів, не пізніше наступного дня, з дотриманням хронології здійснення розрахункових операцій.

[ІПК ДПСУ від 27.10.2020р. №4437/ІПК/99-00-07-05-01-06](#)

Повернення пального продавцю не є реалізацією

Податківці зауважують - при поверненні пального постачальнику суб'єктом господарювання - неплатником акцизного податку такий суб'єкт господарювання не зобов'язаний реєструватися платником акцизного податку як особа, яка реалізує пальне.

Так, якщо після реалізації пального відбувається повернення частини чи всього обсягу пального особі, яка реалізує пальне, або виникає потреба у виправленні помилок, допущених при складанні акцизної накладної, показники такої акцизної накладної підлягають коригуванню шляхом складання розрахунку коригування та реєстрації його в ЄРАН (пп.231.7 ПКУ).

Складання розрахунків коригування здійснюється у такій самій кількості примірників, як і кількість примірників акцизної накладної, до якої вони складаються.

Розрахунок коригування, складений платником податку до акцизних накладних з реалізації пального або спирту етилового неплатникам акцизного податку підлягає реєстрації в ЄРАН таким платником податку.

[роз'яснення з категорії 114.11 ЗІР ДПСУ \(zir.tax.gov.ua\)](#)

У разі запізнення зі звітом ТЦУ можна уникнути штрафу

Послаблення зі сплати штрафів в період дії карантину поширюється й на несвоєчасне звітування з ТЦУ.

Але податківці закликають не сприймати карантин як час вседозволеності та нагадують - карантинні послаблення поширюються не на всі податкові порушення.

Зокрема, в повній мірі продовжує діяти покарання за недотримання законодавства в частині:

- нарахування, декларування та сплати ПДВ та акцизного податку
- обігу пального, алкогольних напоїв та тютюнових виробів;
- довгострокового страхування тощо.

[роз'яснення з категорії 131.10 ЗІР ДПСУ \(zir.tax.gov.ua\)](#)

Помилки у Звіті про контрольовані операції за які можуть не оштрафувати

Податківці назвали випадки, коли виправлення у Звіті про контрольовані операції не призведуть до штрафів.

Зокрема, у разі якщо:

- у Звіті не співпадає загальна сума контрольованої операції у розрізі окремого контрагента, зазначена у основній частині з загальною сумою, зазначеною у додатку;

або

- загальну суму контрольованої операції зазначено по окремому контрагенту лише в додатку або лише в основній частині Звіту;

- то такі помилки є виключно порушенням порядку складання Звіту та можуть розглядатися як технічні помилки і не призводять до застосування штрафної санкції згідно з абз.3 п.120.4 ПКУ.

Разом із тим, представники ДПС попередили, що кожний конкретний випадок має розглядатись окремо, враховуючи фактичні обставини справи та дані про контрольовані операції, а також виправлені показники.

*роз'яснення з категорії 131.10 ЗІР ДПСУ
(zir.tax.gov.ua)*

Призупинили діяльність - що з РРО

ДПС роз'яснила, чи потрібно якимось оформляти призупинення використання РРО у випадку тимчасового припинення роботи господарської одиниці.

З цього питання податківці вказали:

По-перше, наказом Мінфіну від 14.06.2016р. №547 не передбачено обов'язку суб'єктів господарювання повідомляти контролюючий орган, у випадках тимчасового припинення діяльності господарської одиниці та, як наслідок, не використання РРО в той же проміжок часу.

Водночас, чинне законодавство не вимагає від суб'єкта господарювання обов'язкового складання будь-якого документу, що підтверджує факт тимчасового припинення діяльності, за певними адресами господарських одиниць, як і не встановлює такого обов'язку у разі відновлення їх функціонування.

До того ж рішення про тимчасове припинення роботи структурних підрозділів може бути оформлене товариством внутрішнім

розпорядчим документом щодо переведення РРО у статус «Резервного».

По-друге, використання РРО можливе лише за наявності укладеного договору з акредитованим центром сервісного обслуговування РРО.

Даний договір є типовим та має містити в собі алгоритм обов'язкових дій споживача та надавача послуг, з питань функціонування та обслуговування РРО.

Тож, процес зміни статусу РРО внаслідок тимчасового припинення його використання не обмежується зміною статусу РРО, перед екваєром на «призупинений», але, в той же час, є достатнім.

ІПК ДПСУ від 20.10.2020р. №4328/ІПК/99-00-07-05-01-06

Фіскальний чек по SMS, Viber, Telegram — ДПС пояснила нюанси для продавців

При продажу товарів (наданні послуг) суб'єкти господарювання у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг зобов'язані, зокрема, надавати покупцю в обов'язковому порядку розрахунковий документ встановленої форми та змісту на повну суму проведеної операції (далі - фіскальний чек), створений в паперовій та/або електронній формі (у т. ч., але не виключно з відтворенням на дисплеї РРО чи дисплеї пристрою, на якому встановлений програмний РРО), QR-коду, який дозволяє особі його зчитувати та ідентифікувати із розрахунковим документом за структурою даних, що в ньому міститься, та/або надсилати електронний розрахунковий документ на наданий такою особою абонентський номер або адресу електронної пошти). Норма виписана у п.2 ст.3 Закону про РРО.

Тому суб'єкт господарювання може надіслати фіскальний чек за оплачені товари (послуги) через ПРРО покупцю такими способами: електронною поштою (E-mail), Viber, Telegram, WhatsApp, або SMS, при цьому на пристрої повинна бути встановлена відповідна програма.

Відправлення повідомлення виконується в загальному порядку від імені власника SIM-карти. Про доставку фіскального чеку від покупця надходить SMS-повідомлення.

Разом з тим суб'єкт господарювання може пересвідчитись, що покупець отримав

фіскальний чек, надіславши на наданий покупцем абонентський номер (Viber, Telegram, WhatsApp) та/або адресу його електронної пошти повідомлення із вимогою зворотного інформування.

*роз'яснення ДПС із категорії 109.24 ЗІР ДПСУ
(zir.tax.gov.ua)*

СУДОВА ПРАКТИКА

Верховний Суд наголосив на незаконності перевірок Держпраці на підставі інформації від ПФУ

В переліку підстав для позапланової перевірки Держпраці відсутня така підстава як звернення юридичних осіб, державних органів щодо порушення трудового законодавства — йдеться в постанові ВС/КАС.

Підстави для позапланових перевірок контролюючих органів визначені ч.1 ст.6 Закону №877-V.

В розглянутій Верховним Судом справі сперечалися підприємство та територіальний орган Держпраці, який провів перевірку та наклав штрафні санкції.

Підставою для позапланової перевірки стали листи управління ПФУ, в яких міститься інформація щодо страхувальників-роботодавців, у яких наймані працівники (застраховані особи) у грудні 2016 року (січень 2017 року) мали нараховану зарплату на рівні або менше мінімальної. Проте позапланова перевірка проходила не лише з питань нарахування зарплати найманим працівникам на рівні або менше мінімальної.

Суди першої та апеляційної інстанції задовольнили позовні вимоги підприємства. Адже інспектори праці провели позапланову перевірку не лише з питання, викладеного у листах ПФУ, а й з інших питань, в результаті яких встановлені інші порушення вимог законодавства про працю. Тому позапланову перевірку провели з порушенням ст.6 Закону №877-V, а значить, відсутні правові наслідки такої перевірки.

Верховний Суд погоджується із цим, а тому приймаючи рішення про позапланову перевірку на підставі листа управління ПФУ щодо встановлення нарахування зарплати на рівні або менше мінімальної зарплати,

Держпраці діяла поза межами наданих повноважень та в порушення вимог діючого законодавства. Тому суд вказує, що рішення прийняті за результатами такої перевірки не можуть породжувати для позивача правових наслідків.

Постанова ВС/КАС від 27.10.2020р. у справі №804/3566/17

Верховний суд про звільнення з роботи за прогули

Постановою від 12 листопада 2020 року у справі №369/9301/18 Верховний Суд у складі колегії суддів Третьої судової палати Касаційного цивільного суду поставив крапку в спорі, в якому позивач просив поновити його на посаді та стягнути з відповідача середній заробіток за час вимушеного прогулу, пов'язаного з незаконним звільненням.

Суд підкреслив, що п.4 ч.1 ст.40 КЗпП передбачено, що трудовий договір, укладений на невизначений строк, а також строковий трудовий договір до закінчення строку його чинності можуть бути розірвані власником або уповноваженим ним органом лише у випадку прогулу (в тому числі відсутності на роботі більше трьох годин протягом робочого дня) без поважних причин.

При розгляді позовів про поновлення на роботі осіб, звільнених за п.4 ч.1 ст.40 КЗпП України, суди повинні виходити з того, що передбаченим цією нормою закону прогулом визнається відсутність працівника на роботі як протягом усього робочого дня, так і більше трьох годин безперервно або сумарно протягом робочого дня без поважних причин.

Таким чином, у п.4 ч.1 ст.40 КЗпП встановлено право роботодавця обрати стягнення у вигляді звільнення як за скоєння одного прогулу, так і у разі, коли прогули мають тривалий характер. Для встановлення факту прогулу, тобто факту відсутності особи на робочому місці більше трьох годин протягом робочого дня без поважних причин, суду необхідно з'ясувати поважність причини такої відсутності. Поважними визнаються такі причини, які виключають вину працівника.

Крім встановлення самого факту відсутності працівника на роботі більше трьох годин протягом робочого дня, визначальним фактором для вирішення питання про

законність звільнення позивача з роботи є з'ясування поважності причин його відсутності.

Законодавством не визначено перелік обставин, за яких прогул вважається вчиненим з поважних причин, а тому, вирішуючи питання про поважність причин відсутності на роботі працівника, звільненого за п.4 ч.1 ст.40 КЗпП, суд повинен виходити з конкретних обставин і враховувати докази.

Пояснення порушника трудової дисципліни є однією з важливих форм гарантій, наданих працівнику для захисту своїх законних прав та інтересів, направлених проти безпідставного застосування стягнення. Правова оцінка дисциплінарного проступку здійснюється на підставі з'ясування усіх обставин його вчинення, у тому числі з урахуванням письмового пояснення працівника.

Постанова ВС від 12.11.2020р. у справі №369/9301/18

Звільнитися за власним бажанням можна відразу, але двох тижнів на відкликання заяви не буде — Верховний Суд

Роботодавець, при звільненні за ст.38 КЗпП (за власним бажанням), може звільнити працівника з займаної посади на його прохання раніше двотижневого строку, без зазначення причин, але з зазначенням дати звільнення. Відповідний висновок містить постанова ВС/КЦС від 04.11.2020 р. № 753/1181/18.

Розглянутий трудовий спір полягав в тому, що 7 грудня 2015 року працівник подав заяву про звільнення за власним бажанням того ж дня — із 7 грудня 2015 року. Проте вже наступного дня, 8 грудня 2015 року, у зв'язку з поганим самопочуттям, працівник звернувся до лікаря, отримав лікарняний і в той же день направив роботодавцю кур'єром заяву про відкликання своєї заяви про звільнення від 7 грудня 2015 року. Але незважаючи на це, після завершення лікарняного працівник вийшов на роботу, де йому повідомили про його звільнення датою 7 грудня 2015 року.

На переконання працівника, наказ про його звільнення незаконний, оскільки в порушення ст.38 КЗпП його звільнили до закінчення двотижневого строку з дня попередження роботодавця про звільнення.

Однак Верховний Суд вказує на те, що за змістом ст.38 КЗпП сторони трудового

договору вправі домовитися про будь-який строк звільнення після подання працівником заяви про це в межах двотижневого строку. За наявності домовленості працівника можна звільнити навіть у день подачі заяви про звільнення.

Тому ВС/КЦС вважає, що апеляційний суд дійшов правильного висновку про відсутність підстав для задоволення позову про поновлення працівника на роботі. Звільнення здійснили за ініціативою працівника з проханням звільнити його у визначену ним дату, а тому право на відкликання своєї заяви про звільнення у позивача було лише до моменту звільнення.

Постанова ВС/КЦС від 04.11.2020р. №753/1181/18

Реалізація товару на експорт нижче собівартості може вважатися негосподарською діяльністю

До такої позиції дійшли судді Верховного суду. Вони зазначають, що правові наслідки реалізації товару на експорт за ціною нижчою, ніж собівартість, мають визначатись із урахуванням доктрини ділової мети, що реалізується в податкових правовідносинах на підставі положень підпунктів 14.1.36, 14.1.231, п.198.3 ПКУ та передбачає обов'язкову наявність у платника прагнення отримати економічний ефект за рахунок приросту (збереження) активів при здійсненні господарських операцій.

У разі встановлення, що ділова мета господарської операції є недобросовісною (зокрема, у випадку збитковості експортної операції з причин реалізації товару нижче собівартості без наявності об'єктивних економічних підстав для цього) відповідна операція може бути кваліфікована як така, що вчинена поза межами господарської діяльності платника.

У такому випадку платник втрачає право на включення до податкового кредиту, який у подальшому приймає участь у формуванні суми бюджетного відшкодування, ПДВ у складі собівартості тих товарів/послуг, які не використані в господарській діяльності.

Разом з тим у коментованій постанові судді нагадали, що до бази оподаткування усієї операції застосовується єдина ставка податку, яка визначається в залежності від виду

господарської операції, зокрема, для оподаткування операцій із вивезення товарів за межі митної території України у митному режимі експорту застосовується нульова ставка податку відповідно до пп. «а» пп. 195.1.1 ПКУ незалежно від співвідношення собівартості реалізованого товару та фактичної ціни його реалізації.

В свою чергу податківці погоджуються з тим, що нульова ставка ПДВ застосовується до всієї бази оподаткування експортної операції з постачання товарів та звертають увагу, що в такому разі відсутня необхідність складання податкової накладної на суму перевищення бази оподаткування над договірною вартістю (див. ІПК ДПСУ від 08.04.2020р. №1444/6/99-00-07-03-02-06/ІПК, ІПК ДПСУ від 06.03.2020р. №971/6/99-00-07-03-02-06/ІПК, ІПК ДФСУ від 05.04.2018р. №1427/6/99-99-15-03-02-15/ІПК,

лист ДФСУ від 23.12.2016р. №40757/7/99-99-15-03-01-17).

постанова ВС від 03.09.2020 р. у справі № 804/2107/16

Випуск підготував

РОРАТ ВАСИЛЬ

Провідний консультант з обліку та оподаткування

+38 (067) 441 16 80

vasyl.rorat@keynas.com

